

Sygn. akt IX Ca 669/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodnicząca:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.),
Sędziowie:	SO Dorota Ciejek, SO Krystyna Skiepmo,
Protokolant:	st. sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska,

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R. i J. R.

przeciwko B. S.

o zapłatę,

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt X C 3090/15,

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że nadaje mu brzmienie: „uchyla w całości wyrok zaoczny z 29 lutego 2016r. i umarza postępowanie co do kwoty 17.825 zł oraz zasądza od pozwanej B. S. na rzecz powodów M. R. i J. R. kwotę 863 zł (osiemset sześćdziesiąt trzy złote) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 marca 2018r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części;”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powodów na rzecz pozwanej kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 669/18

UZASADNIENIE

Powodowie M. R. i J. R. wnieśli o nakazanie pozwanej B. S. wydania im ruchomości wskazanych w pozwie o wartości 25.550 zł, ewentualnie o zasądzenie od pozwanej kwoty 25.550zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazali, że najmowali od pozwanej, która była żoną ich syna, mieszkanie w O.. Do mieszkania tego wprowadzili się z całym swoim dobytkiem. Po rozwodzie ich syna z pozwaną, ta zaczęła ich nękać, żądać opuszczenia i wydania mieszkania. Wniosła ostatecznie o orzeczenie eksmisji pozwanych i wyrokiem sądowym eksmisja została orzeczona. Ponieważ pozwani nie mieli się gdzie wyprowadzić, pozwana przy pomocy agencji ochrony doprowadziła do siłowego wyrzucenia ich z mieszkania i nie zabezpieczyła ich rzeczy ruchomych wymienionych w pozwie. W efekcie rzeczy te zatrzymała i odmawiała wydania ich pomimo wezwania.

Pismem z 23 lutego 2017r. powodowie rozszerzyli i zmienili roszczenie domagając się zasądzenia od pozwanej kwoty 25.550zł zamiast wydania ruchomości, kwoty 3.544,14zł odszkodowania za utracone zarobki, 3.000zł za zakup rzeczy osobistych i odtworzenia utraconych dokumentów, 6.522zł odszkodowania za niewypłacenie pełnego wymiaru renty, kwot po 15.000zł dla każdego tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z naruszenia ich dóbr osobistych w postaci rozstroju zdrowia, godności wizerunku, nietykalności mieszkania, tajemnicy korespondencji, pozbawienia możliwości korzystania przez nich z rzeczy codziennego użytku. Na rozprawie w dniu 20 września 2017r. ograniczyli roszczenia odszkodowawcze w zakresie ruchomości do kwoty 7.725zł.

Wyrokiem zaocznym z dnia 29 lutego 2016r. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości.

Pozwana B. S. od powyższego wyroku wniosła sprzeciw, w którym domagała się uchylenia wyroku zaocznego w całości i oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu przyznała, że wynajęła powodom należący do niej lokal przy ul. (...), jednak zaprzeczyła, by pozwani wprowadzili się do niego z całym swoim dobytkiem. Od początku mieszkanie było wyposażone i pozwani korzystali z mebli i wyposażenia mieszkania należącego do pozwanej. W lipcu 2009r. pozwana rozstała się z ich synem i od tego momentu powodowie zaprzestali uiszczania jakichkolwiek kwot na utrzymanie lokalu. Z tego względu pozwana wypowiedziała im umowę najmu. Ostatecznie pozwani wyprowadzili się z mieszkania, opróżniając je ze swoich rzeczy. Pozostawili jedynie niewielką ilość ruchomości pozbawionych wartości, które pozwana umieściła w magazynie, który najęła dla przetrzymania ich rzeczy. Przez ponad 2 lata powodowie nie interesowali się tymi przedmiotami.

Wyrokiem z dnia 13 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie uchylił w całości wyrok zaoczny z 29 lutego 2016 r. i powództwo oddalił. Zasądził od powodów na rzecz pozwanej 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 18 października 2005r. pozwana B. S. zawarła z powódką J. R. umowę najmu mieszkania położonego w O. przy ul. (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony, a za zajmowanie lokalu pozwana miała opiekować się dwoma psami powódki i opłacać wszelkie koszty utrzymania mieszkania.

Wcześniej w mieszkaniu przy ul. (...) przez około 8 lat pozwana mieszkała z synem powodów. W 2004r. wyjechali do Anglii i zabrali ze sobą tylko tyle rzeczy osobistych, ile zmieściło się do samochodu. Wprowadzając się do mieszkania pozwanej powodowie zastali je wyposażone w sprzęty gospodarstwa domowego, w tym meble, sprzęt AGD, częściowo wprowadzili do niego również swoje ruchomości. Przedmioty te były po wieloletnim używaniu, nie przedstawiały realnej wartości rynkowej

Pozwana i syn powodów byli małżeństwem do 2010r., jednak rozpad związku nastąpił około lipca 2009r. i do tego czasu powodowie opłacali koszty utrzymania mieszkania. W lipcu 2009r. po rozpadzie małżeństwa powodowie zaprzestali płacić za mieszkanie. Na dzień 30 czerwca 2019r. zaległość za utrzymanie lokalu wyniosła 41.435,49zł.

Wobec rozpadu małżeństwa i zaprzestania uiszczania opłat, pozwana wypowiedziała powodom umowę najmu i zażądała opuszczenia przez nich lokalu. Powodowie odmówili, dlatego pozwana skierowała sprawę do Sądu. Wyrokiem z 13 czerwca 2012r. Sąd Rejonowy w Olsztynie orzekł eksmisję pozwanych z lokalu przy ul. (...), bez przyznania im prawa do lokalu socjalnego.

Ponadto pozwana wniosła pozew o zapłatę kwoty 40.387,55zł i wyrokiem zaocznym z 12 grudnia 2013r. Sąd w całości żądanie uwzględnił. Na jego podstawie pozwana wszczęła przeciwko powodom egzekucję komorniczą.

Jak ustalił Sąd Rejonowy po orzeczeniu eksmisji powodowie ostatecznie opuścili sporny lokal i zabrali należące do nich rzeczy ruchome przedstawiające jakąkolwiek wartość użytkową lub rynkową. Podczas wyprowadzania powoda z mieszkania doszło do interwencji policji, bowiem nie chciał on opuścić lokalu. Wyprowadzając się powodowie pozostawili w mieszkaniu jedynie bezużyteczne przedmioty wyposażenia domowego. Pozwana wynajęła magazyn i przedmioty te umieściła w nim do czasu odbioru przedmiotów przez powodów i ich syna. Pismem z 15 lutego 2013r. pozwana wezwała powodów do odbioru rzeczy pozostawionych w lokalu i wskazała, że złożyła je do najętego magazynu. Na wezwanie to powodowie nie zareagowali.

Przez 2 i pół roku powodowie nie interesowali się pozostawionymi ruchomościami. Pismem z 1 lipca 2015r. wezwali pozwaną do wydania im ruchomości pozostawionych w mieszkaniu w terminie 7 dni.

W ocenie Sądu Rejonowego przedstawiony przez powodów materiał dowodowy nie pozwalał na chociażby w miarę precyzyjne określenie jakie przedmioty pozostawili w mieszkaniu i jaka była ich wartość rynkowa. Ani z opisu okoliczności opróżnienia mieszkania dokonanego przez ich syna, ani z zeznań policjantów uczestniczących w interwencji nie wynikało, by po opuszczeniu mieszkania przez powoda, zostały w nim jakieś większe lub bardziej wartościowe przedmioty. Przeciwnie, zeznali oni że powód sypiał na materacu, w mieszkaniu pozostało tylko kilka kartonów i jakieś nieposprzątane śmieci. Tymczasem z wyliczenia ruchomości przedstawianych przez powodów i rozrastającego się w miarę trwania procesu wynikałoby, że w mieszkaniu pozostało praktycznie wszystko. Nie bez znaczenia dla oceny roszczenia miało wykazanie przez pozwaną, że poinformowała powodów o zmagazynowaniu postawionych nieruchomości w najętym miejscu i wezwała ich do odbioru rzeczy. Na wezwanie to powodowie nie reagowali przez 2 i pół roku. Wynikało z tego, że nie przywiązywali do tych ruchomości żadnego znaczenia. Odnośnie do pozostałych żądań, tj. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, odszkodowania za utracone zarobki i utraconą rentę powodowie nie tylko nie wykazali zawnionego zachowania pozwanej, ale przede wszystkim związku przyczynowego pomiędzy jej działaniem lub zaniechaniem a zaistniałą u nich szkodą. Sąd nie uznał istnienia dobra osobistego w postaci „pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy codziennego użytku”. Sąd Rejonowy nie dał wiary twierdzeniom powodów, że z winy pozwanej doszło do zagubienia dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczenia emerytalnego, niezbędnych do uzyskania utraconych zarobków, czy wreszcie pamiętek i przedmiotów, co do których mieli emocjonalny i sentymentalny stosunek. Twierdzenia te były nielogiczne, niewiarygodne i niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżyli powodowie. W apelacji zarzucili:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

a) art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że strona powodowa nie zadośćuczyniła spoczywającemu na niej ciężarowi dowodu i nie udowodniła faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w szczególności w zakresie wysokości i zasadności dochodzonego roszczenia, a nadto nie wykazała zawnionego zachowania pozwanej, a przede wszystkim związku przyczynowego pomiędzy jej działaniem a zaistniałą u nich szkodą co stoi w sprzeczności z przedłożonymi przez powodów dokumentami, nagraniem video z dnia 08.01.2013 r., dokumentacją fotograficzną, zeznaniami świadków, opinią biegłego sądowego A. M., a w konsekwencji nierozpoznanie istoty sprawy i zaniechanie przez Sąd I instancji rzetelnego zbadania podstaw żądania powodów;

b) art. 415 k.c. oraz 361 k.c. poprzez przyjęcie, że działania pozwanej nie doprowadziły do wyrządzenia szkody powodom oraz uznanie, że zachowanie pozwanej nie nosi znamion działania bezprawnego;

c) art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz art. 23 k.c. poprzez uznanie, że między krzywdą jaką doznali powodowie, a bezprawnym zachowaniem pozwanej nie zachodzi adekwatny związek, nadto przyjęcie, iż roszczenie o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych powodów jest nie zasadne i nie znajduje stosownego uzasadnienia. Podczas gdy działania pozwanej względem powodów nacechowane bezprawnością doprowadziły nie tylko do pozbawienia powodów ruchomości, ale przede wszystkim do wyrządzenia im znacznej krzywdy psychicznej i rozstroju zdrowia polegającego na cierpieniu związanym z poczuciem niesprawiedliwości,

znoszeniu stanu poniżenia, upokorzenia i bezsilności - co w świetle doświadczenia życiowego - bez wątpienia stanowi nieodwracalne skutki w postaci pogorszenia stanu zdrowia zarówno ogólnego, jak i psychicznego, co skutkowało udzieleniem ochrony prawnej bezprawnemu działaniu pozwanej wbrew zasadom współżycia społecznego, a w konsekwencji doprowadziło do ustalenia, iż pozwana nie wyrządziła powodom krzywdy, wbrew zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu;

d) art. 5 k.c., poprzez błędne przyjęcie, że w świetle zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów, to powodowie w znacznie większym stopniu zachowywali się nieprawidłowo, przejawiali postawę wybitnie roszczeniową, nadużywali własnych praw podmiotowych i kosztem pozwanej starali się obniżyć własny dług;

2) naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) art. 326 § 1 zd. 2 k.p.c. w zw. 235 k.p.c., tj. poprzez odroczenie publikacji orzeczenia na czas przekraczający 14 dni (ostatecznie do ogłoszenia wyroku doszło po upływie 6 miesięcy przez zmieniony skład orzekający), co spowodowało całkowite zerwanie związku intelektualnego między wynikiem rozprawy a treścią orzeczenia, i w konsekwencji doprowadziło do naruszenia

zasady bezpośredniości - co powinno skutkować skierowaniem sprawy do ponownego rozpoznania;

b) art. 225 k.p.c. poprzez nie wydanie postanowienia o otwarciu na nowo zamkniętej rozprawy;

c) art. 217 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 227, art. 272, art. 232 i 236 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie wniosku dowodowego powodów o ponowne przesłuchanie świadka J. S. oraz skonfrontowania go z zeznaniami innych świadków oraz ujawnionym w toku postępowania nagraniem video z dnia 08.01.2013 r., zgłoszonego w piśmie procesowym z dnia 09.02.2017 r. i nie przeprowadzenie tych dowodów, w sytuacji gdy były one powołane na istotne okoliczności sporne pomiędzy stronami;

d) art. 302 § 1 k.p.c. w zw. z art. 303 k.p.c. poprzez nie uwzględnienie zgłoszonego w piśmie procesowym z dnia 09.02.2017 wniosku dowodowego powodów o ponowne przesłuchanie pozwanej, po uprzednim odebraniu od niej przyrzeczenia oraz skonfrontowania jej z ujawnionym w toku postępowania nagraniem video z dnia 08.01.2013 r., a także przedłożoną przez powodów dokumentacją fotograficzną oraz treścią oświadczeń sporządzonych przez pozwaną na okoliczność „zatrzymania na poczet przyszłych długów ruchomości należących do najemców”,

e) art. 279 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. oraz w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że „opinia biegłego została sporządzona na siłę, z założeniem od początku, że to powodom należy dać wiarę” (uzasadnienie wyroku - str. 5) oraz w konsekwencji brak jej zweryfikowania we własnym zakresie przez Sąd Rejonowy i uznania, że roszczenie nie zostało udowodnione co do jego wysokości;

f) art. 322 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie do ustalenia odpowiedniej kwoty odszkodowania i zadośćuczynienia pieniężnego należnego powodom;

g) art. 231 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie faktu wyrządzenia przez pozwaną powodom szkody oraz krzywdy za nieustalony, pomimo istnienia ku temu dostatecznej podstawy wobec ustalenia bezprawności działania pozwanej względem powodów oraz pomimo możliwości wyprowadzenia tego faktu z zebranego materiału dowodowego w postaci choćby zapisu filmowego przebiegu zdarzeń z dnia 08.01.2013 r., przedłożonej dokumentacji medycznej powodów, dokumentacji fotograficznej, a w konsekwencji przyjęcie, że powodowie nie wywiązali się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywodzą skutki prawne, co skutkowało brakiem zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów stosownego zadośćuczynienia oraz odszkodowania za utracone ruchomości stanowiące ich własność;

h) art. 233 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 231 k.p.c. oraz 328 § 2 k.p.c. przez dowolną, a nie swobodną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, dokonaną w sposób wybiórczy, a przez to uznanie przez Sąd I instancji, że powodowie

nie udowodnili wysokości, zasadności dochodzonego roszczenia, nie przedstawili żadnego dowodu wykazującego właściciela mebli

i wyposażenia mieszkania podczas gdy powodowie przedłożyli do akt niniejszej sprawy materiał dowodowy w postaci dokumentów (m.in. notatek policyjnych, zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez pozwaną, zeznań pozwanej i jej męża), nagrania video z dnia 08.01.2013 r., jak również dokumentacji fotograficznej, która to wprost dowodzi, iż ruchomości znajdujące się w mieszkaniu pozwanej do 08.01.2013 r. są tymi samymi ruchomościami, które stanowiły wyposażenie poprzednich miejsc zamieszkania powodów w latach 1995 - 2005 (tj. domu w S., lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w O.) i tym samym wskazują właścicieli spornych ruchomości;

i) art. 233 § 1 i 2 i art. 328 § 2 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części tego materiału, to jest nagrania video z dnia 08.01.2013 r. oraz oświadczeń pozwanej załączonych do pisma procesowego powodów z dnia 15.06.2016 r., z których można wywieść zasadność roszczenia dochodzonego przez powodów;

j) art. 98 § 1 i 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie oraz przepisu art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo wystąpienia przesłanek do odstąpienia - zgodnie z zasadą słuszności - od obciążenia powodów kosztami procesu w całości;

3) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść polegających na:

a) przyjęciu, iż powodowie nie wprowadzili się do pustego lokalu mieszkalnego należącego do pozwanej z własnymi meblami, sprzętem agd i rtv, co stoi w sprzeczności z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym w postaci dokumentacji fotograficznej, zeznań powodów, zeznań świadka R. R., K. R. potwierdzających, że powodowie przed wprowadzeniem się do przedmiotowego lokalu znieśli meble pozwanej do piwnicy, na własny koszt otynkowali, pomalowali ściany i wprowadzili się ze swoimi meblami i pozostałym wyposażeniem (k. 189 verte);

b) uznaniu, że pozwana poinformowała powodów o dokładnym miejscu zmagazynowania pozostawionych ruchomości i tym samym umożliwiła im ich odbiór, co pozostaje w sprzeczności nie tylko z zeznaniami powodów złożonymi zarówno przed Sądem pierwszej instancji (k. 439-441) oraz w toku postępowania przygotowawczego (k. 323-324), ale przede wszystkim z notatki urzędowej z rozpytania pozwanej (załączona do pozwu z dnia 27.08.2015 r.) oraz jej zeznań złożonych w postępowaniu sądowym (k. 241), z których wprost wynika, że pozwana na żadnym etapie toczącego się postępowania nie wskazała dokładnego adresu magazynu oraz danych osoby od której wynajęła magazyn, czym w sposób oczywisty uniemożliwiła powodom odbiór ruchomości;

c) uznaniu, że powodowie nie przywiązywali do pozostawionych w mieszkaniu pozwanej żadnego znaczenia i nie reagowali na wezwanie do odbioru rzeczy przez 2 i pół roku, podczas gdy powodowie już następnego dnia podjęli działania zmierzające do odzyskania bezprawnie odebranych im ruchomości, poprzez zawiadomienie organów ścigania o zaistniałym zdarzeniu i przedstawieniu wykazu rzeczy pozostawionych w mieszkaniu pozwanej (k. 320-321, 324), co bezsprzecznie dowodzi, że powodowie nie pogodzili się z utratą ruchomości stanowiących ich dorobek życia;

d) przyjęciu, że powodowie w mieszkaniu pozwanej pozostawili tylko śmieci i niewielką ilość ruchomości pozbawionych jakiegokolwiek wartości, które pozwana umieściła w magazynie, co stoi w sprzeczności nie tylko z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym w postaci oświadczeń pozwanej, w których wprost wskazuje, że dokonuje „zatrzymania i zabezpieczenia” wszystkich rzeczy powodów „na poczet przyszłych długów”, ale i z zasadami doświadczenia życiowego, które nie pozwalają uznać zeznań pozwanej za logiczne, wiarygodne i przekonujące w zakresie ponoszenia przez pozwaną kosztów wynajęcia firmy obsługującej przeprowadzki oraz kosztów najmu magazynu przez okres co najmniej 6 miesięcy za przechowywanie w nim tylko i wyłącznie „kilku kartonów oraz śmieci” (str. 7 i 9 sprzeciwu pozwanej od wyroku zaocznego);

e) uznaniu, że zachowanie pozwanej nie nosi znamion bezprawności bowiem powodowie, jako pierwsi nie wywiązali się z postanowień umowy najmu zawartej z pozwaną i doprowadzili do zadłużenia mieszkania na ponad 40 000 zł, a

potem mieszkając w lokalu należącym do obcej osoby, mając tego świadomość, nie chcieli się z niego wyprowadzić, przez co konieczne było uzyskanie tytułu wykonawczego i prawie wszczęcie egzekucji komorniczej (uzasadnienie wyroku str. 5) - w ocenie powodów takie rozumowanie ma charakter *reductio ad absurdum*.

Wskazując powyższe zarzuty powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w rozszerzonej postaci w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kwoty 35.791,14 złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13 marca 2018 r. do dnia zapłaty, w tym kwoty 7.725 zł tytułem odszkodowania za rzeczy bezprawnie zajęte i usunięte z zajmowanego przez nich mieszkania położonego w O., przy ulicy (...), kwoty 3.544,14 zł odszkodowania za utracone zarobki za okres od stycznia 2013 r. do kwietnia 2013 r., kwoty 3.000 zł tytułem odszkodowania za zakup niezbędnych rzeczy osobistych, mebli i innych urządzeń oraz kosztów związanych z odtworzeniem utraconych dokumentów, kwoty 6.522 zł tytułem odszkodowania za niewypłacenie pełnego wymiaru renty oraz kwot po 15.000 zł na rzecz każdego z powodów tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikającą z naruszenia ich dóbr osobistych w postaci nietykalności mieszkania, tajemnicy korespondencji, rozstroju zdrowia i godności. Wnieśli o zasądzenie od pozwanej na ich rzecz kosztów procesu za obydwie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz nieobciążanie powodów kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa prawnego za obie instancje, stosownie do przepisu art. 102 k.p.c. Ewentualnie wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o orzeczenia o kosztach postępowania w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest w części zasadna.

Sąd Okręgowy, jako sąd merytoryczny, dokonał częściowo odmiennej, aniżeli Sąd Rejonowy, oceny dowodów zebranych w sprawie.

W niniejszej sprawie powodowie ostatecznie domagali się, m.in., zasądzenia od pozwanej kwoty 7.725 zł tytułem odszkodowania za utracone z winy pozwanej ruchomości, stanowiące wyposażenie najmowanego od pozwanej lokalu mieszkalnego. Twierdzili, że pozwana usuwając należące do nich rzeczy doprowadziła do powstania szkody w ich majątku. W ocenie Sądu Okręgowego, zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na przyjęcie, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, iż powodowie wykazali, przynajmniej częściowo, zasadność tego roszczenia, choć nie udowodnili w pełni jego wysokości. Podkreślić przy tym należy, iż ocena ta dotyczy wyłącznie roszczenia odszkodowawczego odnoszącego się do części ruchomości powodów. Nie można jej natomiast odnieść do pozostałych roszczeń zgłoszonych przez powodów w niniejszej sprawie.

Wskazana przez powodów podstawa faktyczna powództwa wskazuje na deliktowe źródło odpowiedzialności pozwanej, a zatem na podstawę prawną wynikającą z art. 415 k.c. Zgodnie z tym przepisem kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami tej odpowiedzialności są zatem szkoda, czyn sprawcy noszący znamiona winy oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą.

Szczegółowa analiza materiału dowodowego pozwala na ustalenie w sposób nie budzący wątpliwości przynajmniej części ruchomości pozwanych pozostawionych w lokalu pozwanej. Podstawą ustaleń faktycznych w tym zakresie są przede wszystkim dowody w postaci nagrania wideo oraz zdjęć na podstawie tego zapisu filmowego (jak karcie 261 akt sprawy), jak również zeznań świadka – funkcjonariusza policji podejmującego interwencję w domu pozwanej oraz dowód z przesłuchania pozwanej. Na podstawie tych dowodów można ustalić, że w lokalu pozwanej powodowie pozostawili z całą pewnością telewizor o wartości 80 zł, regał o wartości 300 zł, kanapę o wartości 150 zł oraz dywan o wartości 120 zł, jak również walizkę o wartości 93 zł. Wymienione rzeczy można zauważyć na nagraniu oraz zdjęciach (k.261-263). Ale o pozostawieniu powyższych rzeczy świadczą nie tylko zapis i zdjęcia. Pozwana będąc przesłuchiwaną w charakterze strony przyznała, że w lokalu powodowie pozostawili zniszczoną kanapę i regał. Natomiast zeznający w charakterze świadka funkcjonariusz policji wskazał, że w lokalu znajdował się materac. Natomiast w odniesieniu do drugiego odbiornika telewizyjnego widocznego na zdjęciach, Sąd Okręgowy podzielił twierdzenia pozwanej wskazujące, że odbiornik ten stanowił jej własność, którą pozostawiła powodowi, gdy ich

telewizor zepsuł się. To na powodach spoczywał obowiązek udowodnienia, że pozostawili w mieszkaniu pozwanej ruchomości stanowiące ich własność. Wobec braku jednoznacznych dowodów i przy zaprzeczeniu pozwanej należało podzielić stanowisko pozwanej. Wartość powyższych ruchomości została ustalona na podstawie dowodu z opinii biegłego A. M., której wiarygodność nie została podważona przez żadną ze stron. Przy czym wartość walizki Sąd Okręgowy ustalił dzieląc wartość trzech walizek wskazaną w opinii biegłego. W rezultacie łączna wartość rzeczy pozostawionych przez powodów w lokalu pozwanej wyniosła 863 zł. Przedmioty te zostały usunięte z lokalu przez pozwaną i jak, sama pozwana twierdzi złożone, w magazynie. Podkreślić należy, iż materiał dowody zebrany w sprawie nie pozwala na przyjęcie, że powodowie zostali skutecznie powiadomieni o miejscu składowania tych rzeczy. Pismo z dnia 15 lutego 2013r. skierowane do powodów przez pozwaną, w którym wezwała ich do odbioru rzeczy (nawet przy przyjęciu, że zostało odebrane przez powodów), nie zawierało adresu miejsca przechowywania rzeczy, a co za tym idzie powodowie nie mieli w rzeczywistości możliwości ich odebrania.

Zachowanie pozwanej, która samowolnie usunęła z lokalu rzeczy stanowiące własność powodów wskazuje jednocześnie na zaistnienie po jej stronie winy, która stanowi kolejną przesłankę odpowiedzialności określonej w art. 415 k.c. Wprawdzie kodeks nie definiuje pojęcia winy podobnie jak pojęcia szkody, to w oparciu o doktrynę przyjmuje się, że wina sprowadza się do możliwości postawienia sprawcy zarzutu niewłaściwego zachowania się. Niewłaściwość zachowania przejawia się w naruszeniu pewnych reguł i jest określana mianem bezprawności. Za bezprawność uznaje się sprzeczność zachowania się sprawcy z przepisami prawa i zasadami współżycia społecznego (por. np. Czachórski, System, t, III cz. 1, s. 533-534). Zachowanie pozwanej, która usunęła z lokalu rzeczy stanowiące własność powodów było niewątpliwie obiektywnie sprzeczne z treścią art. 140 k.c., który przyznaje uprawnienie właścicielowi do korzystania z rzeczy z wyłączeniem innych osób. Stwierdzić należy również istnienie związku przyczynowego między działaniem pozwanej a szkodą powodów. Gdyby bowiem pozwana nie usunęła przedmiotów powodów lub choćby usuwając te rzeczy zwróciła je powodom, nie powstałaby szkoda po ich stronie.

Z powyższych względów zaskarżony wyrok należało zmienić uwzględniając powództwo w części dotyczącej kwoty 863 zł, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie zgodnie z żądaniem zawartym w apelacji, które ograniczone zostało w stosunku do pierwotnego żądania.

W pozostałym zakresie należy uznać, iż powodowie nie wykazali powstania szkody. Brak jest bowiem dowodów, że wskazane w pozwie i w toku postępowania przedmioty pozostały w lokalu pozwanej. Przedłożone przez powodów zdjęcia nie dotyczyły okresu, w którym pozwana miała dokonać usunięcia wskazanych ruchomości. Obrazowały rzeczy, które znajdowały się w innych lokalach, w innej dacie, aniżeli zdarzenie w 2013r. Powodowie nie udowodnili by część rzeczy z ich listy w ogóle znajdowała się w lokalu pozwanej w momencie opisanego przez nich zdarzenia. Dodać należy, iż ze zdjęć oraz zeznać świadka – funkcjonariusza policji wynika, że lokal wyglądał na opuszczony - nie było w nim mebli, stały kartony. Córka powodów K. R., przesłuchiwana w charakterze świadka, również zeznała, że jej rzeczy zostały przewiezione do innego mieszkania, a jej matka przenosiła rzeczy do nowego mieszkania walizkami. Dowody powyższe także podważają wiarygodność twierdzeń powodów.

Podkreślić należy, że w postępowaniu cywilnym zadaniem sądu jest zbadanie, czy w ramach prawa materialnego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia o żądaniu powoda, strony udowodniły fakty, z których każda z nich wywodzi skutki prawne dla niej korzystne. Wymaga to przedstawienia przez każdą ze stron twierdzeń, co do istnienia bądź nieistnienia określonych faktów, oraz udowodnienia tych twierdzeń. Samo wyrażenie wątpliwości do prawdziwości twierdzeń strony przeciwnej, względnie, co do prawdopodobieństwa zaistnienia innych jeszcze okoliczności faktycznych niż wskazane przez stronę przeciwną, bez jednoczesnego ich wykazania przy pomocy powołanych przez siebie dowodów lub udowodnienia braku wiarygodności dowodów przeprowadzonych przez drugą stronę, nie spełnia wymogu udowodnienia własnych twierdzeń. Nieudowodnienie tych twierdzeń powoduje, że sąd władny jest przyjąć, iż fakty wskazywane przez stronę jako prawdopodobne w okolicznościach konkretnej sprawy nie miały miejsca (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, z 26 stycznia 2018r., I AGa 18/18).

W ocenie Sądu Okręgowego powodowie nie przedstawili dowodów, które w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości wykazały słuszność ich twierdzeń. Dlatego Sąd Okręgowy podzielił w pozostałym zakresie stanowisko

Sądu Rejonowego, że powodowie nie udowodnili, aby pozostawili w mieszkaniu pozwanej te wszystkie rzeczy, które wskazywali w pozwie i w toku całego postępowania w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy natomiast w całości podzielił stanowisko Sądu Rejonowego odnoszące się do pozostałych roszczeń powodów dotyczących odszkodowania za utracone zarobki, kosztów odtworzenia dokumentów i zakupu rzeczy osobistych, odszkodowania za niewypłacenie pełnego wymiaru renty oraz zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych.

Wspólną podstawą faktyczną przedmiotowych roszczeń jest zachowanie pozwanej, która usunęła z lokalu określone rzeczy powodów. Powodowie przede wszystkim nie wykazali by pozwana usunęła jakiegokolwiek dokumenty powodów. Nie wykazali adekwatnego związku przyczynowego między działaniem pozwanej a szkodą wskazywaną przez powodów, czyli utratą zarobków czy obniżeniem świadczenia emerytalnego. Wyrok orzekający eksmisję powodów z lokalu należącego do pozwanej zapadł 13 czerwca 2012r. Zdarzenie będące podstawą sporu w niniejszej sprawie miało miejsce 8 stycznia 2013r. Powodowie dysponowali wystarczającym czasem do zabezpieczenia ważnych dla nich dokumentów. A dodatkowo z zeznań powoda wynika, że Sąd Okręgowy zmienił decyzję ZUS-u i orzekł zgodnie z żądaniem powoda łącznie z wyrównaniem zaniżonej renty. Nie ma to żadnego normalnego związku z działaniem pozwanej.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo także Sąd Rejonowy oddalił powództwo o zapłatę zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych.

Podstawą prawną tego żądania jest przede wszystkim art. 24 k.c. Przepis ten stanowi, że ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Powodowie wskazali na różne dobra, które miały być naruszone przez pozwaną. Przede wszystkim zaznaczyć należy, że nie każde dobro wskazane przez powodów jest dobrem osobistym, które podlegałoby ochronie na podstawie przepisów prawa cywilnego.

Stosownie do art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Wskazany katalog dóbr osobistych ma charakter otwarty, co oznacza, że obok wymienionych w przepisie dóbr osobistych istnieją także inne. Wymienione są w innych niż Kodeks cywilny ustawach. Także orzecznictwo wskazuje na określone „nowe” dobra osobiste pozostające pod ochroną prawną.

Takim dobrem, które nie jest uznawane ani przez ustawodawcę ani przez orzecznictwo jest wskazane przez powodów „pozbawienie ich możliwości korzystania z rzeczy codziennego użytku”. Brak uznania tego rodzaju dobra za dobro osobiste już tylko z tego powodu prowadziło do bezzasadności roszczenia powodów. W treści apelacji powodowie wskazali również na inne dobra podając, że pozwana wyrządziła im znaczną krzywdę psychiczną i rozstrój zdrowia polegający na cierpieniu związanym z poczuciem niesprawiedliwości, znoszeniem stanu poniżenia, upokorzenia i bezsilności. Wskazanie przez powodów tych dóbr osobistych, które pozostają pod ochroną prawa nie oznacza oczywiście, że powodowie udowodnili fakt naruszenia przez pozwaną tych dóbr. Powodowie nie przedstawili bowiem żadnych dowodów, które wskazywałyby, że określone działania pozwanej w jakikolwiek sposób naruszyły zdrowie powodów lub ich godność. Ogólnikowe wskazanie na cierpienie czy rozstrój zdrowia nie jest wystarczające do przyjęcia odpowiedzialności pozwanej. Sąd Okręgowy nie dostrzega również w działaniu pozwanej polegającym na usunięciu przez nią kilku przedmiotów pozwanych takiego zachowania, które naruszałoby godność człowieka. Sąd Najwyższy zdefiniował godność jako "wewnętrzne przekonania człowieka o swoim moralnym i etycznym nieposzlakowaniu oraz czci (...) wyraz pozytywnego ustosunkowania się innych ludzi do wartości osobistej i społecznej określonej

jednostki" (wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2007 r., I CSK 292/06). W ocenie Sądu Okręgowego usunięcie przez pozwaną kanapy, dywanu lub walizki powodów nie mogło wpływać na przekonanie powodów o ich etycznym nieposzlakowaniu, wpływać na ich dobre imię w oczach społeczeństwa. Jak zresztą zostało to już podkreślone, powodowie po orzeczeniu eksmisji ponad pół roku zajmowali lokal pozwanej bez tytułu prawnego, nie uiszczając jakichkolwiek opłat, doprowadzając do jego znacznego zadłużenia. Takie postępowanie nie znajduje powszechnej aprobaty społeczeństwa, a dodatkowo jest sprzeczne z prawem. W konsekwencji nie był podstaw do uwzględnienia roszczenia powodów opartego na twierdzeniach naruszenia przez pozwaną ich dóbr osobistych.

Wobec ograniczenia żądania zapłaty za utracone ruchomości z kwoty 25.550 zł do kwoty 7.725 zł, należało umorzyć postępowanie co do kwoty 17.825 zł.

Orzeczenie o kosztach procesu za pierwszą instancję odpowiada prawu, bowiem powodowie wygrali sprawę w nieznaczej części (ok.1,7%) i słusznym było obciążenie ich na podstawie art. 100 k.p.c. całością kosztów poniesionych przez pozwaną.

W tych warunkach, mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt. 5 oraz § 10 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, obciążając powodów całością kosztów poniesionych przez pozwaną, bowiem powodowie wygrali sprawę jedynie w nieznaczej części.

Dorota Ciejek Bożena Charukiewicz Krystyna Skiepmo